Cumhuriyet Üniversitesi
İlahiyat Fakültesi Dergisi
Cilt: VII / 1, s. 1-19
HAZİRAN-2003-SİVAS

İMRANLI'NIN İNANÇ COĞRAFYASI VE İLÇEDEKİ ZİYARET YERLERİ İLE İLGİLİ İNANÇ VE UYGULAMALAR

Ahmet GÖKBEL*
agokbel@cumhuriyet.edu.tr

Anahtar Kelimeler: *İmranlı, İnanç coğrafyası, Ziyaret yeri, Yatır, Evliya.*

ÖZET

Bu makalede önce kısaca İmranlı ilçesinin tarihi gelişimi ile inanç coğrafyası üzerinde durulmuştur. Daha sonra İmranlı ilçe merkezi ile buraya bağlı kasaba ve köylerdeki ziyaret yerleri ve bunlarla ilgili çeşitli inanç ve uygulamalar verilmiştir. *Ziyaret, adak, dede, baba, şeyh, eren, evliya, yatır* ve *türbe* gibi adlarla anılan bu ziyaret yerleri ile onlara belli inanç, efsane ve kerametlerin atfedilip çeşitli dilek ve isteklerle onların ziyaret edilmesi olayına, inceleme alanımız olan İmranlı çevresinde yaygın olarak rastlanılmıştır.

ABSTRACT

In this study, historial development of İmranlı, a district in central part of Turkey, and the nature of religious beliefs in its geography have been studied. The holy places, as well as the beliefs and their practices related to them, which are commonly visited by people in the central part of İmranlı as well as in the areas and in villages around İmranlı were introduced. The places of pilgrimage are labelled by the names of votive offering, Dede (a senior dervish) Baba (elder of religious order), Sheikh, Eren (saint), Evliya (Moslem saint), Yatir or Turbe (tomb).. These places with certain beliefs, legends and miracles attributed to them and the visits for the purpose of votice offerings and making wills have been discovered in our filed study, namely, in İmranlı and its surroundings.

Bu makalede asıl üzerinde duracağımız konu, İmranlı'nın şu andaki inanç coğrafyasını verdikten sonra, İmranlı merkez ile ilçeye bağlı belde ve köylerdeki ziyaret yerleri ve bunlarla ilgili çeşitli inanç ve uygulamaları tanıtmak olacaktır. Ancak konunun daha iyi anlaşılması için ilçenin kısaca tarihi gelişimi hakkında bilgi vermenin faydalı olacağı kanaatindeyiz.

* Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fak. Öğrt. Üyesi.

A. İMRANLI'NIN TARİHİ GELİŞİMİ VE İNANÇ COĞRAFYASI

İmranlı, Sivas'ın kuzeydoğusunda olup il merkezine 106 km uzaklıktadır. Doğusunda Erzincan iline bağlı Refahiye ve İliç ilçeleri, batısında Zara, kuzeyinde Suşehri, güneyinde ise Divriği ilçesi bulunur. İlçenin yüzölçümü 1229 km^2 olup, denizden yüksekliği 1600 metredir.[1]

İlçeye tarih açısından baktığımız zaman, yapılan araştırmalar bize, İmranlı ve çevresinin tarihi süreç içerisinde Hitit, Pers, İskender, Roma ve Bizans İmparatorluklarının hakimiyeti altında kaldığını göstermektedir.[2] Yine tarihi kaynaklarda, Bölgenin zaman zaman Müslüman Arapların da eline geçtiği ve Malazgirt savaşı sonrasında Bizanslılar ile yapılan bir anlaşma gereğince, Kızılırmak yayının dışında kalan yerlerin, adı geçen ırmağın doğusu ile beraber bu bölgenin Türk idaresi altına girdiği kaydedilmektedir.[3] İmranlı ve çevresinde, 1075 yılında *Danişmentl*i, 1174 yılında *Selçuklular*, 1243 Kösedağ savaşından sonra *Moğollar*, 1340'lı yıllarda *Eratna Beyliği*, 1381-1398 yılları arasında *Kadı Burhaneddin* ve daha sonra da *Osmanlılar* hüküm sürmüştür.[4]

1877'de yapılan Osmanlı-Rus savaşına kadar küçük bir köy hüviyetinde olan bölgede, az sayıda insanın yaşadığı anlaşılmaktadır. Bu savaş sonrası, doğu illerimizin Rus ve Ermeniler tarafından işgal edilmesiyle, Kars'tan ve Sarıkamış'tan göç eden vatandaşları, devlet belirli bölgelerde iskan ettiğinden, göç eden insanların bir kısmının da toplu olarak İmranlı'ya yerleştirildikleri belirtilmektedir.[5] O zaman *Çit Bucağı* diye bilinen bölgeye, II. Abdulhamit döneminde gelip yerleşildiği için, *Hamidâbad* denmeye başlanmıştır. Burası daha önce Zara'ya bağlı bir köy konumunda iken, 1900 yılında bucak olmuştur. 1911 yılında Zara kazasına bağlı bir nahiye haline getirilen "Hamidâbad"ın ismi, *Ümraniye* olarak değiştirilmiş, 1948 yılında ise Zara ilçesinden ayrılarak *İmranlı* ismiyle Sivas'a bağlı bir ilçe haline getirilmiştir.[6]

İlçe, 1 belediye, 1 bucak, 8 mahalle, ve 102 köyden oluşmakta olup toplam nüfusu 13.961'dir. Bunun 7.396'sı ilçe merkezinde, 6.565'i köylerde yaşamaktadır. İlçeye inanç Coğrafyası itibariyle baktığımızda, nüfusunun tamamının Müslüman olduğunu söylemek mümkündür. İlçede Şafi mezhebine mensup kimsenin olmadığı tespit edilmiştir. Sünni olanların hepsi Hanefi'dir.

İlçeye bağlı 102 köyden 90'ında Aleviler, 10'unda Sünniler, 2'inde Aleviler ile Sünniler birlikte yaşamaktadırlar.

İlçe merkezinde nüfusun çoğunluğunu Sünniler oluşturmaktadır. Alevilerin ilçe merkezindeki nüfusu ise yaklaşık 1700 ile 2000 kişi arasında tahmin edilmektedir. Bunlar da ağırlıklı olarak Karşıyaka, Yeni mahalle, Kızılırmak ve

---

[1] *Sivas Turizm Envanteri*, Sivas, 1996, 129; *Sivas İl Yıllığı*, 1996, s. 138.
[2] Recep Demir, *İmranlı'nın Sosyo-Kültürel ve Dini Yapısı Üzerine Bir İnceleme,* (Cumhuriyet Üniversitesi Sos. Bil. Enst.-Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Sivas, 2002, s. 5.
[3] Osman Turan, *Selçuklular ve İslamiyet,* İstanbul, 1993, s. 117 vd; *Türk Ansiklopedisi,* "İmranlı", IV, İstanbul, 1985, s. 1437..
[4] Turan, *Selçuklular ve İslamiyet,* s. 118,119; *Yurt Ansiklopedisi (Türkiye İl İl: Dünü Bugünü Yarını),* "Sivas", IX, İstanbul, 1982-83, s. 6856.
[5] Hikmet Denizli, *Sivas Tarihi ve Anıtları,* Sivas, 1998, s. 335; İbrahim Yasak, *Sivas İli,* Sivas, 1994, s. 141; *Sivas İl Yıllığı*, 1996, s. 138.
[6] İbrahim Aslanoğlu, *Her Yönden Sivas,* Sivas, 1979, s. 44; *Yurt Ansiklopedisi*, IX, s. 6874;.Demir, s. 6,7.

Karatekin mahallelerinde yaşamaktadırlar. Bunların dışında az da olsa diğer mahallelerde de yaşayanlar vardır.[7]

Alevi köylerini ve nüfuslarını şu şekilde sıralayabiliriz: *Karacaören Nahiyesi* (178), *Akçakale* (19), *Akkaya* (30), *Aksu (Haliller)* (57), *Alacahacı* (40), *Altınca (Cefolar)* (45), *Arık* (108), *Aşağıboğaz (Aşağıgirik)* (109), *Aşağıçulha* (159), *Aşağışeyhli (Türkşıhlı)* (0), *Atlıca (Ağızgir)* (35), *Avşar* (40), *Aydın (Kürtyenice)* (38), *Aydoğan (Örenik)* (62), *Bahadun (Sarıçubuk)* (75), *Bağyazı (Bandıra)* (47), *Bardaklı (Harami)* (16), *Başlıca (Perikan)* (60), *Becek* (55), *Beğendik (Yazıhacey)* (34), *Boğanak* (53), *Boğazören (Boğazveran)* (95), *Borular* (220), *Bulgurluk (Karlaş)* (36), *Celaldamı* (14), *Cerit* (136), *Çalıyurt* (100), *Çandır* (2), *Dağyurdu (Mıstolar)* (280), *Darıseki* (23), *Delice* (336), *Demirtaş (Hasköy)* (100), *Dereköy* (32), *Doğançal (Yazıfatey)* (36), *Ekincik (Kağnut)* (20), *Erdemşah* (14), *Eskikapımahmut* (155), *Eskikeşlik* (72), *S.Gelenli* (15), *Gökdere* (49), *Gökçebel* (165), *Görünmezkale* (28) *Kabaktepe* (3), *Kapıkaya* (90), *Kapımahmut* (79), *Karacahisar* (46), *Karaçayır* (70), *Karahüseyin* (13), *Karapınar* (20), *Karlık* (65, *Karataş* (130), *Kasaplar* (46), *Kavalcık (Köndül)* (4), *Kemerli (Kemreli)* (14), *Kerimoğlu* (28), *Kevenli* (48), *Kılıçköy* (68), *Kızılmezra* (21), *Kızıltepe* (74), *Koçgediği (Gilicek)* (27), *Koruköy (Gencolar)* (58), *Koyunkaya* (77), *Körabbas* (0), *Kuzköy* (30), *Maden* (273), *Merkez Kılıçlar* (29), *Ortakdaracık* (22), *Ortaköy* (105), *Sandal* (21), *Sinek* (22), *Söğütlü* (22), *Süvariler* (58), *Taşdelen (Kusura)* (14), *Taşlıca (Tarbasaraplar)* (31), *Toklucak (paççi)* (36), *Topallar* (8), *Toptaş (Kürtşıhlı)* (110), *Tuzözü* (21), *Türkyenice (Akoluk)* (14), *Uzuntemür* (63), *Yakayeri (Hindolar)* (10), *Yapraklıpınar (Balolar)* (5), *Yaylacık (Yazıfidey)* (46), *Yazıkavak (Kucurlar)* (62), *Yazılı (Kürt Kömüşlük)* (21), *Yenikent Köyü* (15), *Yukarıboğaz (Yukarıgirik)* (28), *Yukarıçulha* (186), *Yünören (Kaşlı-Cogi)* (30), *Yoncabayır* (101).[8]

Alevilerin yaşadığı *Aşağışeyhli,* ve *Körabbas* köyleri göç nedeniyle tamamen boşalmış, *Yapraklıpınar, Yakayeri, Topallar, Kabaktepe* ve *Çandır* köylerinin her birindeki nüfus 10'un altına inmiş olup boşalmak üzeredir..

Sünni köyleri ve nüfuslarını da şu şekilde sıralayabiliriz: *Ardıçalan (Göleris)* (81), *Bahtiyar (Yağmuralan)* (89), *Çukuryurt* (121), *Gelintarla (Hoymeyik)* (77), *Güven (Matı)* (23), *Karaboğaz* (157), *Refik* (15), *Türkkeşlik* (516), *Uyanık (Bapsu-Çay Köy)* (250), *Yeniköy* (92).

İlçeye bağlı *Pirdede* (51) ve *Eskidere* (20) köylerinde Aleviler ile Sünniler birlikte yaşamaktadırlar. "Eskidere" köyü, bir Alevi köyüdür, ancak bu köye bağlı "Alanyurt" mezrası Sünnidir.

Bu verilere göre, ilçede yaşayan toplam 13.961 kişinin yaklaşık olarak 7.300'nü (% 52.2) Aleviler, 6.650 kadarını da (% 47.8) Sünniler oluşturmaktadır.

B- ZİYARET YERLERİ

Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasında büyük öneme sahip olan Alperenler ve gazi-veliler, bu bölgeleri sadece fethetmekle kalmamışlar, aynı

[7] Metin Bozkuş, *Sivas Yöresinde Alevilik,* Sivas, 2000, s. 104; Demir, s. 10.

[8] Sıddık Ünalan, *XX. Yüzyıl Sivas Tarihi Ve Günümüz İnanç Coğrafyası,* (İnönü Ünv. Sos. Bil. Ens.- Basılmamış Doktora Tezi), Malatya, 1997, s. 239-241; Demir, s. 11: Bozkuş, s. 105,106..

zamanda vatanlaştırarak yurt haline getirmişlerdir. İmranlı toponimisi incelendiği zaman, bunun en çarpıcı örneklerini görmek mümkündür.

Anadolu insanı, bu bölgeyi kendilerine vatan yapan insanları ebedîleştirmek ve yaşadıkları hayatı onlarla paylaşmak istemiş, böylece bir yandan bölgedeki ağaç, kaya, mağara...vb unsurlara bir takım kutsallıklar atfederek taşı ve toprağı ile vatanı kutsallaştırma yoluna giderken, diğer yandan bu vatanın asıl sahipleri olarak düşünülen ve bir çoğu yüce dağ başında mekan tutmuş kişiler olarak tahayyül edilen bu Alperenlere birer makam tahsis etmiş, bu yerleri de ziyaret ederek onlara karşı olan vefa borçlarını yerine getirmeye çalışmışlardır. İşte makalemizin asıl konusunu ziyaret yeri olarak nitelediğimiz bu kutsallık atfedilen mekanlar oluşturmaktadır.

Bu kısa girişten sonra, *ziyaret, adak, dede, baba, şeyh, eren, evliya, yatır* ve *türbe...*vb adlarla anılan bu ziyaret yerleri ile onlara belli inanç, efsane ve kerametlerin atfedilmesi ve çeşitli dilek ve isteklerle onların ziyaret edilmesi olayını, inceleme alanımız olan İmranlı ve çevresinde yaygın olarak görmek mümkündür.

1- Ali Baba

Burası, İlçeye bağlı Karacaören nahiyesinin güneydoğusunda yer alan bir tepenin üzerinde yer almaktadır.[9] Ziyaret yeri olarak kabul edilen bu yerde ulu bir çınar ve 8-10 metre kadar aşağısında da bir mezar bulunmaktadır. Günümüzde Ali Baba deyince bu ağaç akla gelmektedir. Kimilerine göre kutsal olan ağaç, kimilerine göre de kutsiyet ağaçta değil, ağacın yakınında yatan ermiş kişide yani Ali Baba'dadır. Ancak Ali Baba ağacın ismi olmuştur.

Anlatıldığına göre buraya yakın çevre köylerden birinde görev yapan bir öğretmen, insanların Ali Baba ile ilgili anlattıklarını ciddiye almayıp gülerek alay eder ve köylülerin bu kutsal çınarın dibinde Ali Babanın yattığını söylemelerine inanmaz. Hatta bir gün o çevrede yaşayan insanları bu düşüncelerinden vazgeçirmek için adı geçen ziyaret yerine gider ve ulu ağacın dibine büyük abdestini yapar. Bunun üzerine kısa bir süre sonra öğretmenin ağzı eğilir. Öğretmen yanlış yaptığını anlar. Ağacın bulunduğu yere gider ve Ali Baba'nın maneviyatından af dileyerek tövbe edince ağzı düzelir.[10] Köylüler arasında anlatılan bu tip efsanelerin zamanla buranın kutsiyetini artırdığı belirtilmektedir.

Ali Baba'nın ziyaret edilme nedenlerini şu şekilde sıralayabiliriz:

-Burası, genel olarak daha önceden adanan kurbanların kesildiği bir yer olarak bilinmektedir. Kesilen adak kurbanının eti, buraya gelenlerle birlikte yenir ya da kurbanı kesen şahıs, kendi köylerinde bulunan yakınlarına dağıtmak üzere yanında köye götürür.

-Burayı ziyarete gelenler, ziyaret esnasında dualar okuyup dilek tutarlar. Ziyaretçilerin, dileklerinin gerçekleşmesi için Ali Baba ağacının dallarına ip ve çaput bağladıkları, bolluk ve bereket getirmesi için ağacın kavuğuna para attıkları görülür.

-Buraya gelen ziyaretçilerin, bir şükür ifadesi olarak adı geçen ağacın dibinden toprak alıp yedikleri, ayrıca bunu şifa, bereket, başarı ve mutluluk getirmesi için de yapanların bulunduğu belirtilmektedir.

---

[9] Kutlu Özen,*Sivas ve Divriği Yöresinde Eski Türk İnançlarına Bağlı Adak Yerleri,* Sivas, 1996, s. 58.
[10] Demir, s. 95.

-Evlenecek çağa gelen kız ve oğlanlar tarafından ziyaret edilir. Ziyaretçiler, burada bulunan dilek taşına, ellerindeki taşları tutturmaya çalışırlar. Taşı tutturanların kısmetinin açık olduğuna, tutturamayanların da evlenme zamanının hala gelmediğine inanılır.

2- Ahmet Dede Suyu

Ahmet Dede suyu, Boğanak köyü girişinde sol tarafta yer alır. Anlatıldığına göre, şu anda suyun aktığı yer, Ahmet Dede diye bilinen zatın mezarının bulunduğu yerdir. Mezarın, defineciler tarafından altın aramak amacıyla söküldüğü belirtilmektedir. Şu anda bahsedilen yerde sadece Ahmet Dedenin Suyu vardır. Köylüler Ahmet Dede'nin kimliği konusunda detaylı bilgiye sahip değiller. Bilinen bu şahsın *ermiş* birisi olduğudur.

Edindiğimiz bilgiye göre, eskiden buranın ziyaretçisi daha fazla imiş. Eskiler, Ahmet Dede suyunu şifa niyetiyle içerlermiş. Havalar kurak gittiği ve yağmur yağmadığı zaman, halk buraya gelir, Ahmet Dede'nin mezarının başında yağmur duası yaparlar ve bereket getirmesi için suya para atarlarmış. Günümüzde suya para atma adetinin dışında diğerleri uygulanmamaktadır.

Anlatıldığına göre, bugün bu ziyaret yerine çocuk sahibi olmak isteyen kadınlar giderek suya bir yumurta atıp o sudan içerler ve bu şekilde çocuklarının olacağına inanırlar. Ayrıca sık sık düşük yapan kadınların da buraya gelerek şifa amacıyla bu sudan içtiklerinden bahsedilmektedir.

3- At Ayağı

Bahtiyar köyü sınırları içindedir. Bahtiyar köyünden Erdemşah'a giderken köyün kuzey batısındaki tepenin eteğindeki kayadır. Kayanın üzerinde bulunan izlerin Hızır'ın atına ait olduğuna inanılmaktadır. Burasının başta düşük yapan kadınlar olmak üzere çeşitli istek ve arzuları olanlar tarafından da ziyaret edildiği anlatılmaktadır. Burayı ziyarete gelenlerin dua ettikleri, dilek tuttukları ve ziyaret kayasının yanında bulunan karamuk çalısına ip ve çaput bağladıkları anlatılmaktadır. Ziyaretçiler arasında burada tavuk ve horoz kesenlere de rastlandığı nakledilmektedir.

4- Cogi Baba

Avşar Köyü sınırları içinde yer alan Cogi Baba Türbesi, konum itibariyle köyün güney batısında bulunur. Türbe içinde Cogi Baba'ya ait olduğu belirtilen bir mezar vardır. Ayrıca türbe içerisinde duvarda asılmış bir Kuran-ı Kerim, On İki İmama ve Hz. Ali'ye ait olduğu söylenen resimler bulunmaktadır.[11]

Edindiğimiz bilgiler ve gözlemlerimiz, türbenin çevrede herkes tarafından bilindiği ve yoğun bir ziyaretçi akınına uğradığını göstermektedir. Cogi Baba'nm hayatı hakkında o çevredeki insanların anlattıklarından başka kesin bir bilgiye ulaşmamız mümkün olmadı. Bölgedeki insanların anlattıklarına göre, *Coğ Baba* ya da *Cuva Baba*[12] diye de bilinen Cogi Baba, Horasan erenlerinden aynı zamanda

---

[11] Bkz: Doğan Kaya, *Halk Bilim Araştırmaları,* (Kitabevi), İstanbul, 2002, s.265,266.
[12] Adnan Mahiroğulları, *Dünden Bugüne Zara*, Sivas, 1996, s.156.

Battal Gazi'nin askerlerinden olan kahraman bir erdir. Burada Ermenilerle yapılan bir savaşta şehit olduğuna ve bugünkü türbenin bulunduğu yere gömüldüğüne inanılmaktadır.[13] Ayrıca Cogi Baba'nın, Abbasiler zamanında yaşanan fetih hareketleri sebebiyle bu bölgeye gelip burada şehit olduğunu söyleyenler de vardır.

Cogi Baba'nın, Zara'nın manevi mimarı ve koruyucusu olarak kabul edilen *Şeyh Merzubân Veli* hazretleri gibi Sülâle-i Resul'den olduğu şeklinde de rivayetler vardır. Zira Osmanlılar döneminde *Seyyid* olanlara, sancak verilmesi âdettendi. Bu nedenle Osmanlı Devleti, Cogi Baba'nın torunlarına, ellerindeki şecereye binaen sancak verdiği ancak söz konusu sancağın daha sonra Şarkışla'nın Ağcakışla bucağına bağlı Alaman köyüne götürüldüğü ve şu anda elde mevcut olmadığı anlaşılmaktadır.[14]

Anlatıldığına göre önceleri burası sadece bir mezar halinde imiş. Daha sonra mezarın üzeri inşa edilerek türbe haline getirilmiş. Türbenin çevresi temiz ve düzenlidir. Buraya gelen ziyaretçilerin kurban kesebileceği bir alan, onun yanında da oturup yemek yenebilecek şekilde düzenlenmiş üstü kapalı bir oturma yeri vardır. Cogi Baba'ya bağlılığı ile bilinen bir kadının türbe ile ilgili hizmetleri yürüttüğü verilen bilgiler arasındadır.

Cogi Baba'yı, İmranlı'ya bağlı köylerin yanı sıra Zara'ya bağlı olup da o bölgeye yakın olan köylerin de ziyaret ettiği anlaşılmaktadır. Buraya gelen ziyaretçilerin ziyaret nedenlerini şu şekilde sıralamamız mümkündür:

-Çocuğu olmayan ya da düşük yapan kadınlar, Cogi Baba'yı ziyaret ederek Allah'tan bir çocuk vermesini dilerler. Bu dileklerinin kabul olması için de türbenin duvarına, penceresine veya orada bulunan ağaca yanlarında getirdikleri (bir çocuğun elbisesinden alınan) bir parça çaputu bağlarlar. Ayrıca ziyaretin duvarına taş yapıştırmaya çalışanlar da olur. Şayet taş duvara yapışırsa kadının çocuğu olacağına inanılır. Çevre köylerde şöyle yaygın bir inancın varlığı göze çarpmaktadır: Çocuğu olmayan ya da düşük yapan her hangi bir kadın, bu türbeyi ziyaret eder, adak adar ve sonra çocuğu olur da adağını yerine getirmezse, doğan çocuğu ölür. Bu nedenle bu durumlarda adak hemen yerine getirilir ve fakirlere dağıtılır.

-Sara hastalığı olanlar ile felçli hastalar şifa niyetiyle buraya getirilirler.[15] Köylülerin söylediğine göre, bu şekilde getirilen hastaların çoğu, Allah'ın izni, Cogi Baba'nın himmetiyle şifa bulurlar.

-Evlenemeyenler ve kısmetinin kapalı olduğuna inananlar, Cogi Baba'ya gelerek dua edip adakta bulunurlar.

Türbenin demirden yapılmış penceresinin parmaklıkları, farklı amaçlarla buraya gelen ziyaretçiler tarafından bağlanan ip ve çaputlarla doludur.

5- Cogi Baba Çeşmesi

Yünören ile Avşar köyleri arasında bulunan yol üzerindedir. O bölgede yaşayan insanların inancına göre Cogi Baba bu sudan abdest almıştır. Bundan dolayı bu su, Cogi Baba'nın ismiyle anılır. Cogi Baba'nın türbesini ziyaret edenler

---

[13] Demir, s. 89,90.

[14] Mahiroğulları, s. 156; Burhan Alıç, *İmranlı Folkloru,* (Lisans Bitirme Tezi - Atatürk Ünv. Kazım Kara Bekir Eğt.Fak. Türk Dili ve Edebiyatı, Eğitim Anabilim Dalı),Erzurum, 2001, s.23

[15] Özen, *Sivas ve Divriği Yöresinde...,* s. 58.

çoğunlukla bu çeşmeye de uğrayıp şifa amacıyla bu sudan içtikleri ve yanlarında getirdikleri kapları doldurup evlerine götürdükleri ve hastalara içirdikleri anlatılmaktadır. Ayrıca bu çeşmenin suyundan büyük şehirlerde yaşayan akraba ve yakınlarına da gönderenlerin de varlığından söz edilmektedir.

Bazı köylülere göre, her yıl hac mevsimi geldiği zaman hacı adayları niyet edip yola çıktıklarında bu çeşmenin suyu çekilir. Hacılar, hac ibadetlerini tamamlayarak memleketlerine dönmeye başladığı zaman tekrar akmaya başlar. Onlar, Cogi Baba Suyu'nun hacılarla beraber Kabe'ye giderek orada zemzem suyuna karıştığına, haccın tamamlanmasıyla da yine hacılarla beraber asıl yerine döndüğüne inanmaktadırlar. Başka bir söylentiye göre ise Cogi Baba Suyunun, üç ayların girmesiyle kızıla dönüp kan rengini aldığı şeklindedir.[16]

Genellikle çocuğu olmayan ya da düşük yapan kadınlar, Cogi Baba'yı ziyaret eder ve Allah'tan bir çocuğunun olmasını ister. Bu dileğinin kabul olması için de ziyaretin duvarına, penceresine veya oradaki ağaca yanında getirdiği, bir çocuğun elbisesinden alınan bir parça çaputu bağlar. Daha sonra Yünören'e gidip, Cogi Baba çeşmesinden su doldurur. Bu suyun birazını içer, kalan kısmını da banyo yapacağı suya katar. Bu su ile de banyo yaparak varsa hastalıklardan şifa bulacağına, günahlardan temizleneceğine inanır. Ayrıca vücudunun her hangi bir yerinde ağrı hisseden bir kişinin Cogi Baba çeşmesinden alınan suyu ağrıyan yerine sürdüğünde şifa bulacağı şeklinde söylentiler vardır.

6- Dur Ali Baba

Bulunduğu çevrede *Kara Ali Baba* diye de bilinen *Dur Ali Baba Türbesi*, Aşağı Şeyhli köyünün kuzey tarafında bir tepe üzerindedir. Türbenin içerisinde Dur Ali Baba'nın mezarının dışında hiç bir şey yoktur.

Ali Baba'nın kimliği konusunda köylülerin anlattıklarının dışında yazılı her hangi bir belge yoktur. O çevrede bulunan köylüler, Ali Baba'yı keramet ehli ermiş birisi olarak bilirler. Onun hakkında anlatılan çeşitli efsaneler vardır.

Anlatıldığına göre, bir tarihte Osmanlı ordusu sefere giderken bu bölgede konaklar. Ali Baba, kendi arazisinde konaklayan orduyu elinden geldiği ölçüde ağırlayıp yedirir, içirir. Bu durumdan haberdar olan ordunun kumandanı, bu misafirperver ve bir o kadar da cömert olan bu şahısla tanışmak ister ve yanına çağırtır. Konuşurlarken komutan Ali Baba'dan bir keramet göstermesini ister. Hâl ehli olarak bilinen Ali Baba, komutanın bu arzusunu yerine getirmek üzere huzurdan ayrılır. Herkesin gözleri önünde, bir ağacı köküyle beraber söküp havaya kaldıracağı sırada paşa *"Dur! Ali Baba!* "diye bağırır. O günden sonra çevrede Ali Baba'ya, *Dur Ali Baba* demeye başlarlar.

Anlatılan başka bir rivayete göre de *Dur Ali Baba*, bir kumandandır. Öldükten sonra eşyalarıyla beraber kılıcı ocakzadelerin evinde saklanır. Bunu öğrenen Hamo adlı bir eşkıya, *Dur Ali Baba*'nın kılıcına sahip olmak ister. Bir gece gizlice kılıcın saklandığı eve girer ve kılıcı bulup alır. Evden çıkmak istediği zaman kapıyı bir türlü bulamaz. Kılıcı aldığı yere koyar ve kapıyı bulur. Kılıcı almayı ikinci defa dener ve evden çıkmak ister. Kapıyı yine bulamaz. Bunu üçüncü defa

---

[16] Demir, s. 115.

tekrarladığında aynı şeylerle karşılaşınca, kılıcın *Dur Ali Baba* tarafından korunduğunu, dolayısıyla kılıcı alarak evden çıkamayacağını anlar. Kılıcı almadan evden çıkıp gider. Yaptığı yanlıştan dönen Hamo, eşkıyalığı bırakarak tövbe eder.[17]

Elde ettiğimiz bilgilere göre, 1974 yılında Kıbrıs Barış Harekatının başlamasıyla, *Dur Ali Baba*'nın kılıcı kaybolur. Köylülerin inancına göre, *Dur Ali Baba* manen gelip kılıcını alarak Kıbrıs'ta savaşa katılır. Kaybolan kılıç, savaşın bitmesiyle tekrar eski olduğu yere döner. Döndüğünde kılıçta çatlak olduğu görülür. *Dur Ali Baba*'ya ait olduğu söylenen kılıcın Aşağı Şeyhli Köyünde olduğu söylenmektedir. Kılıcın bulunduğu evin eskiden ocak olduğu ve şu anda bu evde ocak aileden kimsenin yaşamadığı belirtiliyor.

Cogi Baba gibi *Dur Ali Baba* türbesi de o çevrede herkes tarafından bilinmekte ve ziyaret edilmektedir. Ziyaretçilerin çoğunluğunu; felçli hastalar, sarası olanlar, göz ağrısı çekenler teşkil ederler. Bunların haricinde *Dur Ali Baba*'nın maneviyatından istifade etmek isteyen ziyaretçiler de vardır. Gelen ziyaretçiler maddi durumlarına göre, ziyarete elleri boş gelmemeye çalışırlar. Burada koç, keçi, tavuk ve horoz gibi kurbanların kesildiği nakledilmektedir. Bütün bunların dışında *Dur Ali Baba*'yı ziyaret edenler arasında psikolojik rahatsızlığı bulunanlar, geç konuşan çocuklar, çocuğu olmayanlar kadınlar ve kız çocuğu olup da oğlan çocuğu olmasını isteyenlerin olduğunu söyleyenler de vardır.

7- Evliya Pınarı

Türkkeşlik köyünün kuzey doğusunda olup köyden yaklaşık olarak 3 km. uzakta bulunan tepenin üzerindeki su, çevredeki köylüler tarafından *Evliya Pınarı* diye isimlendirilmektedir. Pınarın aktığı yerde bir mezar vardır. Köylüler bu mezarın bir şehide ait olduğuna inanmaktadırlar. İnsanlar arasında suyun aktığı yerde başka yatırlarında olabileceğine dair söylentiler vardır. Han Köyü sakinlerinden aldığımız bilgilere göre, *93 harbi* diye bilinen 1877-78 Osmanlı-Rus Harbi sırasında, Evliya Pınarı'nın olduğu tepeden rahmet toplarının ateşlendiği görülmüştür.

Evliya Pınarı'nın genellikle Türkkeşlik, Han Köyü ve Karaboğaz köylüleri tarafından ziyaret edildiği ve bu pınardan alınan suyun kaşıntı, egzama ve mantar gibi çeşitli cilt hastalıklarına iyi geldiği bize verilen bilgiler arasındadır.

8- Geley Tepesi ve Gürlan Baba

Kele Tepesi Ziyareti olarak da bilinen *Geley Tepesi* Ziyareti, Karacaören ile Cerit arasında yer almaktadır. Konum olarak Karacaören'e girişte sağ tarafta ve Gürlan Baba ziyaretinin karşısındadır Bir tepe üzerinde olan bu ziyaret, bir ağaçtan ibarettir. Şu anda kurumuş vaziyette bulunan ağaç, önceki yıllarda yıkılmış ve daha sonra gelen ziyaretçiler tarafından tekrar olduğu yere dikilmiştir. Buranın özellikle yaz aylarında ziyaretçisinin olduğu belirtilmektedir. Buraya gelen ziyaretçiler, dilek tutup ip bağlarlar ve bu şekilde istedikleri şeye kavuşacaklarına inanırlar.

Karacaören'nin güneydoğusundaki bir tepenin üzerinde (Geley Tepe'sinin karşı tarafında) yer alan ve *Hırcibil* diye de bilinen *Gürlan Baba* ziyareti de vardır.

---

[17] Demir, s. 91,92.

Gürlan Baba'nın mezarının da çok sık olmamakla beraber ziyaret edildiği belirtilmektedir.

Karacaören nahiyesinde bulunan bir başka ziyaret de Karacaören'den bakıldığı zaman Ali Baba Ziyareti'nin bulunduğu dağın sağ tarafında kalan tepenin üzerindeki *Tek Mezar Ziyareti* dir. Buradaki mezarın bir askere ait olduğu söylenmektedir. Bir rivayete göre de bu tepede, burada savaşırken şehit olan yedi kahraman asker yatmaktadır. Ali Baba ve Gürlan baba'yı ziyaret edenlerin Tek Mezar ziyareti'ne de uğradıkları verilen bilgiler arasındadır.

Anlatıldığına göre, Gürlan Baba ve Tek Mezar Ziyaretini genellikle eklem ağrısına yakalananlar ile evlenecek yaşa gelmiş kız ve erkeklerin ya evlenmeden önce ya da evlendikten sonra burayı ziyaret ederek dilek tutup adak adadıkları ve dileklerinin gerçekleşmesi halinde tekrar burayı ziyaret ederek adak kurbanı kestikleri anlatılmaktadır.

9- Hızır'ın Taşı ve Hızır'ın Çeşmesi

Altınca köyü sınırları içinde yer alıp köyün kuzeydoğusunda bulunan *Şah Tepesi* üzerinde köylülerin Hızır ile irtibatlandırdıkları iki tane ziyaret yeri bulunmaktadır.

Hızır Taşı: Hızır'ın taşı diye bilinir. Hızır'ın çeşmesinin yanındadır. Burası, Şah Tepesi'nin kuzeydoğusunda zirveye yakın bir yerdedir. Köylülerden aldığımız bilgilere göre, Hızır (as) burada konakladığında, şaha kalkan atı nallarını kayaya vurunca, atın ayak izleri kayaya çıkar. Hızır'ın atının ayak izlerini üzerinde taşıdığından dolayı, köylüler bu taşı kutsal kabul etmişler ve ondan medet ummaya başlamışlardır.

Bu taşı dilek taşı olarak gören bu insanlar, burayı ziyaretleri esnasında ellerine aldıkları taşları *Hızır'ın Taşı*'na tutturdukları zaman istedikleri şeye kavuşacaklarına inanmaktadırlar. Ayrıca bu çevrede çocuğu olmayan veya düşük yapan kadınların da burayı ziyaret ettikleri belirtilmektedir.

Hızır Çeşmesi: Hızır'ın Çeşmesi diye bilinen bu ziyaret yeri, aynı yerde yani şah tepesinin kuzeydoğusunda, Hızır Taşı'nın yanındadır. Köylülerden aldığımız bilgilere göre, Hızır, atını sulamak için burada konaklamış ve atını suladıktan sonra yoluna devam edip gitmiştir. Burada yaşayan insanlar,bu sudan içmenin insanlara şifa ve mutluluk getirdiğine inanmaktadırlar. Onlara göre bu su, dermansız dertlere devadır**.** O nedenle insanlar, sevdikleri kişilerle buraya gelip adı geçen çeşmenin suyundan içerler. İçilen suyun insana sağlık ve mutluluk getireceğine inanırlar.

Bu çeşmenin ziyaret edilme nedenleri arasında, İnsanların çeşitli sıkıntı ve ihtiyaçları esnasında bu çeşmeye gelip burayı ziyaret ederek kurbanlar kesmelerini, sonrasında da dua ve niyazda bulunmalarını belirtebiliriz. Buraya gelenler, dilek ve arzularını bildirerek Hızır (a.s)'ın manevi şahsiyetiyle Allah'tan yardım isterler. Burada dilek tutup Hızır'ın taşına çaput bağlarlar. Köylüler, eskiden buraya yağmur duası için de gidildiğini belirtmektedirler.

10- Hızır Suyu

Rivayete göre, Ardıçalan köyüne bağlı olan *Yeşilova* (eski adı: Birestik) mezrasında Şehsüvaroğullarından Mahmut Beyin bir konağı varmış. Konak, Ardıçalan köyünün kuzeyindeki tepenin eteğinde imiş.

Anlatıldığına göre, Mahmut Bey'in beyliği zamanında, Birestik'teki konağında misafirleriyle yemek yerken kapıya bir atlı gelir. Mahmut Bey, atlıyı sofraya buyur eder ve hizmetçisine de atı yemlemesini söyler. Hizmetçi kendisine söyleneni yaptıktan bir süre sonra atın önüne koyduğu yemin at yedikçe arttığını fark eder. Diğer taraftan, misafirlerle birlikte yemek yiyen atlı, aniden yerinden kalkıp 'Şehsüvaroğlu Hüseyin Bey şu anda çok darda ona yardım etmem gerekir' diyerek izin ister ve atına atlayıp oradan ayrılır. Çevredekiler bu şahsın Hızır olduğuna inanırlar. O andan itibaren onun suyundan içtiği çeşmenin önemi artar ve kutsal görülmeye başlanır.[18]

Bölge insanı tarafından *Çorakdere Suyu* diye de bilinen *Hızır Suyu*'ndan içilme nedenlerini şu şekilde sıralamamız mümkündür:

-Onlara göre bu su, çeşitli hastalıklar için şifadır.

-Hamile bir bayan doğumunun kolay olması için banyo yaptığı suya bu sudan katarak yıkanır.

-Yeni doğan çocuklar, iyi huylu olsun diye buradan getirilen su ile yıkanır.

-Ardıçalan ve Gelintarla köylülerinden cilt hastalıkları, özellikle de egzama için bu suya gidildiği, bu suda banyo yapıldığı, suyun kaynadığı yerde yetişen iğde ağacına çaput bağlandığı, dilek tutulduğu ve buradan alınan çamurun yaranın olduğu yere sürüldüğü anlatılmaktadır. Bütün bunlar, şifa niyetiyle yapılmaktadır.

11- Haydar Baba Ziyareti

Köylülerden aldığımız bilgilere göre, Haydar Baba Karataş köyünün kurucusudur. Dedelerinin Türkmenistan'dan gelerek Tunceli'nin Ovacık İlçesine yerleştiği, bir müddet kaldıktan sonra oradan ayrılarak Erzincan'ın Refahiye ilçesinde ikâmet ettiği ve en sonunda ailesiyle birlikte yaklaşık üç asır önce Karataş'a gelip yerleştiği anlatılmaktadır. İnanca göre, Haydar Baba, Horasan erenlerinden birisi olup bu bölgede irşat görevini yerine getirirken şehit düşmüştür.

Haydar Baba ziyareti, Karataş köyü sınırları içinde yer almaktadır. Köyün mezarlığından kuzeybatı istikametine doğru yaklaşık 2 km. uzaklıktaki tepenin üzerindedir. Köyden konuştuğumuz bazı yaşlılar, bu tepe üzerinde daha önceleri bir yatırın varlığından ve insanların Perşembe günleri burayı ziyaret edip kurban kestiklerinden bahsetseler de şu anda mezar bulunmamaktadır. Sadece *Düldülün Ayağı* adlı bir taş ile birkaç tane ardıç ağacı vardır.[19] Ancak burayı ziyaret etme ve zaman zaman ziyaretçilerin burada kurban kesme adeti devam etmektedir.

Burayı ziyarete gelenler, *Düldülün Ayağı* adlı taşa üzerindeki izden dolayı hürmet gösterirler. Burası daha çok çocuğu olmayan kadınlar, felçli hastalar, uyku problemi olanlar ve yolculuğa çıkacak kişiler tarafından ziyaret edilir. Anlatıldığına göre, bir defasında burada bulunan ardıç ağaçlarından birine yıldırım düşer ve ağaç

---

[18] Demir, s.109.
[19] Kaya, s.266.

belinden kırılarak eğilip köprü vaziyetini alır. Günümüzde ise, buraya gelen ziyaretçiler köprü vaziyetini alan bu ağacın altından dilek tutup geçmeye çalışırlar. Geçebilenler dileklerinin kabul olacağına inanırlar. Ayrıca adı geçen ağaca çaput bağlayanlar ile düldülün ayağındaki at ayağı izini öpenlerin de olduğundan bahsedenler vardır.

12- Hacı Necmeddin Efendi

Hacı Necmeddin Efendi'nin kabri, ilçenin kuzeyinde yer alan İlçe mezarlığındadır. O, İmranlılar için kerâmet ehli ve manevî değeri yüksek olan bir zattır. Hacı Necmeddin Efendi, Sait Baba'nın son zamanlarında yaşamış ve ondan feyiz almış birisi olarak bilinir.

Onun velî ve kerâmet sahibi birisi olduğuna dair çeşitli olaylardan bahsedilmektedir. Onunla ilgili anlatılanlardan bir tanesini aktaralım: *"İmranlı İlçesi Kızılırmağın iki yakasında kalır. Halkın iki yaka arasında ulaşım güçlüğü çektiğini gören Hacı Necmeddin Efendi, çevresindekilerin de görüşlerini alarak bir köprü inşa ettirmek üzere çalışmaya başlar. Bu konuda kendilerine yardımcı olması için, İsmail Efendinin dedesine gider ve köprü yapımında kullanılmak üzere, ondan kendisinde bulunan tomruklarını ister. İsmail Efendinin dedesi tomruklarını köprü için vermeye yanaşmaz. Bunun üzerine Hacı Necmeddin Efendi, bir şey söylemeden oradan ayrılır. O gece İsmail efendinin dedesi rüyasında babasını görür. Babası, 'Oğlum! Hacı Necmeddin Efendi'min istediği tomrukları neden vermiyorsun' diye oğlunu azarlar, hatta döver. O telaşla yatağından fırlayan İsmail Efendinin dedesi, vakit kaybetmeksizin öküzleri koşup tomrukları kağnıya yükleyerek köprünün yapılacağı yere bırakır. Daha sonra da sabah namazını kılmak için camiye gider. Hacı Necmeddin Efendi de camidedir. Namaz sonrası, İsmail efendinin dedesi, Hacı Necmeddin Efendiye yaklaşarak, 'İstediğiniz tomrukları, köprünün yapılacağı yere bıraktım' der. O da 'Gece ben de senin gibi babamdan sopa yeseydim, o tomrukları getirirdim"* diyerek keramet gösterir.[20]

İmranlı halkının, onu daha çok ilçe adına yaptığı hizmetlerle tanıyıp sevdiğini görüyoruz. Halka göre onun en önemli hizmeti, çarşamba günleri kurulan *İmranlı Pazarı*'na önderlik etmiş olmasıdır. Onun bu hizmeti ile ilçede ticaretin canlanmasına katkıda bulunduğuna inanılmaktadır.

Bu zatın kabrini genellikle onun maneviyatından hisse almak isteyenler ziyaret etmektedirler. İmranlı merkezde konuştuğumuz Sünniler arasında kabirleri ziyaret edip kabir ehlinden medet ummanın yanlış olduğunu söyleyenlerin yaygın olduğunu görmemize rağmen, Hacı Necmeddin Efendi gibi zatların kabirlerini şifa ve kurtuluş kapısı olarak görenlerin olduğuna şahit olduk. Bu ziyaret yerine farklı sıkıntıları olanlardan, evlenmek isteyip de evlenemeyenlere kadar çok değişik isteklerle gelinmektedir. Ziyaretçiler, kabirde yatan kişiyi de aracı yaparak Allah'tan dualarını kabul etmesini ve dertlerine derman olmasını isterler.

---

[20] Demir, s. 97,98.

13- Karaboğaz Yatırı

Karaboğaz Köyü girişinde sol tarafta, köyün güney istikametinde sivri bir tepe vardır. Bu tepenin üzerinde bir mezar kalıntısı bulunmaktadır. Bu mezarın kime ait olduğu konusunda kesin bir bilgi bulunmamaktadır. Bu konuda soylenen tek rivayet, birinci dünya savaşı sırasında bölgenin savunmasında kahramanca mücadele ederken şehid olan bir askerin mezarı olduğudur. Bu mezarı da içine alan bölge, *Ziyaret Tepesi Höyüğü* diye anılmaktadır.

Bu yatır, genellikle çocuğu olmayan veya durmayan kadınlar ile çeşitli sıkıntıları olanlar tarafından ziyaret edilir. Ayrıca işinin rast gitmesini isteyen kişiler de burayı ziyaret eder. Yatan şehit askerin de himmetiyle, Allah'tan kendilerine yardımcı olmasını ve işlerini kolaylaştırmasını dilerler.

14- Kelo'nun Mezarı

Bölge halkı tarafından Kelo lakabıyla bilinen bu şahsın, bir dönem Söğütlü ile Gelenli Köylerini yöneten bir Bey olduğu nakledilmektedir. Yaşadığı dönem, kesin olarak tespit edilememektedir. Adı geçen köylerin kuruluş tarihlerini de gözönünde bulundurarak yaptığımız araştırmalara göre, Kelo Ağa'nın 1900'lü yılların başlarında yaşamış olabileceğini söylemek mümkündür.

Rivayete göre, bir gün Kelo ve taraftarları köye dönerken, Alahacı ve Akçakale köylerinin sınırlarının birleştiği bir yerde (Şu anda Kelo'nun mezarının bulunduğu yerde) baskına uğrayınca kendileri savunmak isterler. Çıkan çatışma esnasında Kelo, ağır bir şekilde yaralanır. Ölüm döşeğindeyken, yanındakilere *Eğer bu dertten ölür gidersem, kanımın düştüğü yere, benim için bir mezar yapın ve beni oraya gömün* şeklinde bir vasiyette bulunur. Çok geçmeden ölür. Köylüler, Kelo'nun vasiyetini yerine getirmek için, köylerinden mezar yerine kadar olan ormanlık alanda, kendilerine yol açarak Kelo'nun cenazesini, vasiyet ettiği yere defnederler. Şu anda Kelo'nun mezarı Karacaören, Akçakale, Cerit yol kavşağındadır.[21]

Kelo'nun mezarını onun vasiyetine binaen Söğütlü ve Gelenli köylüleri ziyaret etmektedirler. Onun ölüm yıldönümünde kurban keserek etini ihtiyaç sahiplerine dağıtmayı kendilerine adet edinmişlerdir. Ayrıca buraya gelen ziyaretçilerden bazılarının dilek tuttukları ve mezar taşları ile parmaklıklara çaput ve ip bağladıkları belirtilmektedir.

15- Kızıldağ Ziyareti

Ortaköy, Kızıldağ eteklerinde kurulmuş bir köydür. Köy sakinlerinden aldığım bilgilere göre, burada yaşayan insanlar, yılın belli aylarında Kızıldağ'a çıkarlar. Köylülerin, Kızıldağı, sıkıntı anında kendilerine sığınacak güvenilir bir yer olarak görmeleri, bu dağı kutsayıp onda manevî bir gücün var olduğuna inandıklarının işaretini vermektedir. Bu köyde yaşayanlar, özellikle ilkbahar ve yaz mevsimleri arasında ve Hızır orucunu tuttuktan sonra, Perşembe (Cuma akşamı) günü akşamı orada olurlar. Kızıldağı ziyaret ederek kurbanlarını keserler. Bu sırada oruçlu olan

[21] Demir, s. 94.

köylüler, kesilen kurbanların etiyle oruçlarını açıp dua ve niyazdan sonra evlerine dönerler.

16- Kırklar Gediği (Kızlar Sinisi)

Kızılırmağın doğduğu Kızıldağ'da 'Beş gözeler' adı verilen su kaynağının yakınlarında, peri bacalarına benzeyen kayalıklar vardır. Halk buraya *kızlar sinisi* demektedir.[22] Ayrıca burası halk tarafından *Kırklar Gediği* olarak da bilinir. Bu ziyaret yerinin temelinde önce burada görülüp daha sonra kaybolan kırk kızın efsanesi yer almaktadır. Bölgede yaygın olan inanca göre, kızlar sinisi ziyaretinde taş kesilen, kırk kızın ruhlarıdır. Bunlar darda kalan insanlara yardım ederler. Anlatıldığına göre, yapılan bir savaş esnasında düşmanların baskınına uğrayan Karataş köyünün kızları, izlerini kaybettirmek için, Kızıldağ'a sığınırlar. Bunları takip eden düşman askerleri, burada izlerini bulurlar. Düşman eline geçmektense ölmeyi tercih ederler. Allah'a yalvarıp el kaldıran kırk kız, dua ederek *Taş kesilelim de düşman eline geçmeyelim* derler. Allah, bunların dualarını kabul ederek kırk kızı taş keser.[23]

Anlatılan başka bir rivayete göre de, "gelin alayı, Kızıldağ'ın yamaçlarından geçerken eşkiyaların hücumuna uğrar. Eşkiyalar yolu keserler. Düğün alayı Kızıldağ'a doğru tırmanmaya başlar. Gelin eşkiyaların elinden kurtulamayacağını anlayınca Allah'a yalvarır.

-Ya onu taş kes, ya beni taş kes...

Düğüncüler Kızıldağ'ın yamaçlarında taş kesilirler...

Uzaktan bakıldığı zaman dağın yamaçlarına yayılmış ve insana benzeyen irili ufaklı kayalar görülür. Hatta gelinin sandığı bile bellidir."[24]

İşte bu sebeple, buraya gelen ziyaretçiler, kızlar sinisinde yapılan duaların, dilek ve isteklerin Allah tarafından kabul edileceğine inanmaktadırlar.

17- Kirik Baba

Mezarı, Ekincik (Kağnut) köyüne giderken Molla Kasım çiftliğini geçtikten sonra yol üzerinde bir tepede bulunmaktadır. Burada yatan şahsın *Kirik Baba* olduğu söylenmektedir. Kendisinin zamanında bir Alevî dedesi olduğu belirtilmektedir.

Aldığımız bilgilere göre *Kirik Baba*, yaşadığı bölgede sevilen, sözüne güvenilen âlim birisidir. Asıl ismi Veli'dir. XIX. yüzyılın sonları ile XX. yüzyılın başlarında yaşadığı ve fakir olmasına rağmen elindeki ekmeğini paylaşacak kadar cömert olduğu nakledilmektedir. Köylüler arasında anlatılan bir rivayete göre, bir defasında Atlıca köyünde yaşayan eşkıyalar *Kirik Baba*'nın evini soymak isterler. Fakat evde ateş yandığını görüp kaçarlar.

Kirik Babanın mezarının çevre köylüler tarafından ziyaret edildiği ve gelen ziyaretçilerin çoğunluğunun sara ve cilt hastalarının oluşturduğu belirtilmektedir. Ayrıca yolculuğa çıkanlar ile kısmetinin kapalı olduğuna inananların da burayı ziyaret ettikleri ve imkânı olanların kurban kestikleri verilen bilgiler arasındadır.

[22] Kutlu Özen, *Sivas Efsaneleri,* Sivas, 2001, s.147.
[23] Demir, s.117.
[24] Özen, *Sivas Efsaneleri,* s.147.

18- Koruköy Ziyareti

Ziyaret yeri, İmranlı'ya 17 km. uzaklıkta bulunup eskiden *Gencolar* diye bilinen Koruköy'dedir. Köyün içerisinde bulunan ve kime ait olduğu bilinmeyen bu ziyaret, köylüler tarafından türbe haline getirilmiştir. Türbede yatan kişinin kimliği ve ne zaman yaşadığı konusunda yeterli bilgi bulunmamaktadır. Türbede aile fertlerine ait başka mezarlar da vardır. Köylüler, söz konusu şahsın bir *ocakzâde* olduğunu belirtmektedirler.

Adı geçen ziyaret yeri, başta bulunduğu köy olmak üzere *Eski Kapı Mahmut, Eskiköy* ve *Borular* gibi çevre köyler tarafından ziyaret edilir. Ziyaret için gelenlerin çoğunluğunu çocuğu olmayan ya da durmayan kadınlar, çocuğu olup da sütü gelmeyenler, eklem ağrısı bulunanlar ve sara hastaları oluşturur. Burası çevrede özellikle eklem ağrılarına iyi gelen bir ziyaret yeri olarak da tanınmaktadır.

19- Osman Çavuş

Mezarı, Türkkeşlik köyünün batı tarafında bulunan mezardadır. Burasının bu köy sakinleri için önemli bir ziyaret yeri olduğu anlaşılmaktadır.

Edindiğimiz bilgilere göre ve *çavuş* rütbesinden de anlaşılacağı üzere o bir askerdir. 93 harbinde savaşın kızıştığı bir zamanda, savunma amacıyla köyde kalır. Köye baskın yapan düşman askerleri (Rus askerleri), Kuran okurken Osman Çavuş'u şehit ederler. Bu insanın mezarı o günden beri köylüler tarafından ziyaret edilmektedir.

Köylülere göre *Osman Çavuş'u* ziyaret etmek her türlü derde devadır. Genellikle uyuyamayanlar ile psikolojik rahatsızlığı olanlar tarafından ziyaret edildiği nakledilmektedir. Ayrıca herhangi bir sıkıntısı olanların da bu ziyaret yerine giderek dua ettiğinden bahsedilmektedir.

20- Öksürük Taşı

Öksürük taşı diye bilinen bu taş, Ardıçalan (Göleris) köyündedir. Söz konusu taş, yuvarlak olup ortasında bir insanın geçeceği büyüklükte bir delik bulunmaktadır. Taşın üzeri bir kemer şeklini andırmaktadır.

Bu taşa, öksürük ve hapşırık gibi rahatsızlıkları olan hastalar getirilir. Taşın etrafında üç, beş, yedi defa döndürülür. Her dönüşte hasta olan şahıs taşın ortasından geçirilir. Bu şekilde hastanın şifa bulacağına inanılır.

21- Pir Dede

Mezarı, Sivas – Erzincan karayolu üzerinde, Pir Dede köyü yol ayırımına yakın, Erzincan tarafına giderken sol taraftadır. Pir Dede'nin mezarı define avcıları tarafından kazılarak tahrip edilmiştir. Ancak ziyaretlerin yine devam ettiği nakledilmektedir.

Pir Baba diye de bilinen *Pir Dede*'nin, O çevredeki Alevi köyleri için önemli bir ziyaret yeri olduğu belirtilmektedir. Muhipleri (sevenleri) tarafından Pir Baba'nın mezarının çevresi taşlarla çevrilerek belirli hale getirilmiştir. Görüştüğümüz insanlar, buranın türbe haline getirileceğinden bahsettiler.

Adı geçen şahsın, bir *dede* olup Pir Dede köyünün kurucusu olduğu kabul edilmektedir. Bu ziyaret yerini başta ağzı eğilenler olmak üzere çeşitli sıkıntısı olanların ziyaret ettikleri belirtilmektedir.

Pir Dede'yi ziyaret edenlerin çeşitli uygulamalar yaptıkları, bazılarının ziyaretleri sırasında mezarın yanı başına küçük bir çukur açarak içini su ile doldurup daha sonra dilek tuttukları ve konulan suyun kaynaması halinde, tutulan dileğin kabul olduğu anlamına geldiği nakledilmektedir. Ayrıca ziyaretçilerin, dileklerinin kabul edilmesi için mezarın yanında bulunan oyuğun içine para attıkları, mezarın yakınında kaynayan sudan şifa niyetiyle içtikleri ve mezarın çevresindeki ağaçlara ip bağladıkları belirtilmektedir. Köylülere göre burada gönülden yapılan dualar kabul olunur.

22- Said Baba

Kabri, İmranlı mezarlığının içindedir. Mezarın etrafı çevrili olup bakımsız bir durumdadır. Mezar taşının üzerindeki yazıdan 1970 yılında öldüğü anlaşılmaktadır.

Hayatı hakkında herhangi yazılı bir bilgi ve belge olmamasına rağmen, *Said Baba* ile ilgili anlatılan çeşitli kerâmetler vardır. İmranlı merkezde konuştuğumuz bazı insanlar, *Said Baba*'nın herkes tarafından çok sevilen ve her haliyle insanlara örnek olan büyük bir zât olduğunu belirttiler.

İnsanlar arasında ona atfen anlatılan bazı olayları aktarmaya çalışalım:

-Babasıyla beraber hayvancılıkla uğraşan Said, 18 yaşına geldiği zaman bir gün Zara Pertelli'de yaşayan *Şeyh Yemenî Baba*'nın yanına gider. Amacı orada hızarcılık yapmaktır. Birinci günün akşamı yatma vakti geldiğinde, Yemeni Baba hanımına seslenerek : *Hanım! Şu hayvanların yataklarını ser de yatsınlar* der. Bunu duyan Said, o gece Yemeni Baba bize niçin böyle söyledi diye düşünerek sabaha kadar uyuyamaz. Gün ağardığı zaman hemen Yemeni Baba'nın yanına giderek *Dün yatmadan önce bize niçin böyle söyledin?* diye sorar. Yemeni Baba şöyle cevap verir: *Öğle vakti ezan okundu namaz kılmadınız, ikindi oldu yine namaz kılmadınız, akşam oldu eve gelip yemek yediniz ama yine namaz kılmadınız. Sonra da hiçbir şey olmamış gibi kalkıp yatmak istediniz. Peki sorarım size gününüzü Allah'ı anmaksızın, ibadet etmeksizin ve hayatı sadece yemek, içmek ve uyumaktan ibaret görmeniz, hayvanlık değil de nedir*?!... Bu sözler karşısında Said düşünmeye başlar ve nasıl bir yanlış içerisinde olduğunu anlar. Tövbe eder, Allah'tan affını ister ve Şeyh Yemeni Baba'nın hizmetine girer. Bir müddet sonra Yemeni Baba'dan izin alarak İmranlı'ya döner. Burada geçmişte kılamadığı namazları da kaza yaparak bir nefis mücadelesine başlar. Kendisini Allah için hizmete adar. İkinci defa Şeyh Yemeni Baba'yı ziyarete gittiğinde ondan iltifat görür, hatta Yemeni Baba, Said için *Said güzel bir çalışma içinde İnşallah kısa sürede bizi geçer* diye dua eder.

-*Said Baba*'nın Celal isimli torunu, Kore savaşına katılır. Savaşın kızışıp kurşunların vızır vızır uçuştuğu bir anda, ihtilam olur. Fakat savaş esnasında boy abdesti almaya imkan bulamaz. O halde savaşa devam eder. Bu sırada, üzerine gelen top güllesi, kendi ifadesiyle *beş parmakla savrulur.* İnanışa göre, Said Baba mezarından kalkıp ruhaniyetiyle torunu Celâl'i korumuştur.

-*Said Baba*'nın oğlu bir gün babasının haberi olmadan bir mezar ziyaretine gider. Giderken Said Baba'nın Kızılırmağı yürüyerek geçtiğini görür. Said Baba'nın

ıslanmadan geçmesi, onu hayretler içine bırakır. Kendisi de aynı şekilde ırmağı geçmek ister, fakat ıslanır.[25]

Said Baba'nın İmranlı mezarlığında bulunan kabri, başta yakınları olmak üzere onu tanıyan insanlar tarafından belli zamanlarda ziyaret edilir. Özellikle Ramazan ve kurban bayramı arifesinde *Said Baba*'nın kabrini ziyaret edip başında Kur'an okuyan bir çok insan olduğundan bahsedilmektedir.

23- Seyit Ali Dede

Bahadun (Sarıçubuk) köyünün mezarlığı içinde yer alan *Seyit Ali Dede*'nin mezarı, Şeyh Bahattin Bayram Dede türbesinin yakınındadır. Bayram Dede'yi ziyarete gelenler, *Seyit Ali Dede*'yi de ziyaret ederler.

Seyit Ali Dede, Şir-î Şirvan ocağına mensup bir ocak-zade ve dededir. Kendisi Ekrekçimen doğumludur. Hayatı çobanlıkla geçmiş ve bir vesileyle geldiği Bahadun köyünde 1943 yılında vefat etmiştir. Onun vefatından buyana mezarı yöre halkı tarafından ziyaret edilmekte ve dilekler dilenip adaklar adanmaktadır.[26]

Yörede Seyit Ali Dede'ye atfen Geyiklerden süt sağması, kaynayan kazanın içerisindeki etleri eliyle karıştırması, ocakta yanan odunu ağzına alıp söndürmesi ve delikli bir sepete sağdığı sütün yere dökülmemesi gibi bir çok kerametlerden bahsedilmektedir.

Bir rivayete göre, "Seyit Ali Dede'nin geyikleri varmış. Her gün sabahleyin ormana gider, geyikleri sağar, evine helkelerle süt getirirmiş. Hanımı da sütlerin nereden geldiğini hiç merak etmezmiş. Köylüler ise, koyunu ve ineği olmayan Seyit Ali Dede'nin evine süt getirmesini iyi karşılamazmış. Bir gün Dede'nin hanımına bu sütlerin nereden geldiğini sormuşlar. Demek ki bizim koyunlarımızı sağıyor, demişler. Kadın akşam olunca suçlamaları Seyit Ali Dede'ye söylemiş. Dede de hanımına:

-Dağdaki geyikleri sağıyorum. Onların sütünü getiriyorum, demiş.

Fakat hanımı buna inanmamış. Akşam yatağa yatınca Dede'nin gömleğini kendi gömleğine düğmelemiş. Sabaha doğru Dede yatağından kalkmış, bir kuş gibi demir parmaklı pencereden süzülerek gitmiş. Kadın, Dedenin pencereden çıkıp gitmesine hayret etmiş...

Seyit Ali Dede, sırrını öğrenen hanımına kızmış:

-Gözün kör olsun demiş.

Kadının gözleri anında kör olmuş.

Seyit Ali Dede, ertesi gün sağdığı geyikleri köye getirmiş. Koyunların sağım yerinde, geyiklerini sağıp sağdığı sütleri helkelere doldurmaya başlamış. Köylüler, dedenin kerametini görünce, yaptıklarına pişman olmuşlar ve dededen özür dilemişler.

Dede, yedi yıl daha geyiklerini sağmış. Ölümüne yakın bir zamanda eşini yanına çağırmış, tekrar gözlerini açmış. Köylülerden helallik alıp Hakk'a yürümüş.

---

[25] Bkz: Demir, s. 98-99.
[26] Alıç, *İmranlı Folkloru,* s.23.

İnanışa göre o günden sonra her Cuma akşamı dağdan üç geyik iner. Dedenin mezarındaki kurumuş otları ayaklarıyla temizleyip ziyaret yerini terk ederlermiş. Geyikler diz çöküp dedenin mezarına niyaz ederlermiş.[27]

Köy sakinleri, bu ziyaret yerinin bulunduğu tepeyi ve *Seyit Ali Dede'*nin mezarlığını, genellikle köy halkının ziyaret ettiğini, burada dua ettiklerini, dilekler dilediklerinin, kabul olması için de mezarın parmaklıklarına çaput bağlayıp adak adadıklarını ve bu şekilde yaptıklarında kabir ehli kişilerin istediklerini gerçekleştirme konusunda kendilerine yardımcı olacağına inandıklarını aktarmaktadırlar.

24- Semertepe

Koruköy sınırları içerisinde ve köyün doğusunda bulunan bir tepedir. Belli mevsimlerde burasının yemyeşil olması nedeniyle, ziyaret edenler için bu ziyaret yeri, hayatı, canlılığı, insanın içindeki yaşama sevincini ifade etmektedir.

Rivayete göre, Allah dostlarından bir ermişin yolu bu bölgeye düşer. Ziyaret tepesi denilen bölgede otların içerisinde hayvanının semerini kaybeder. Sonra semersiz olarak yoluna devam eder. O gece köyden birisi rüyasında, semerini kaybeden kişinin aksakallı birisi olduğunu görür. O şahıs kendisini, tepede semerini kaybeden kişi olarak tanıtır. Bu civarda yaşayanlar, semerini kaybeden ve rüyaya giren kişinin Seyyit Battal Gazi Hazretleri olduğuna inanırlar ve bu inanç günümüze kadar da devam eder. Bu nedenle bu ziyaret yerine *semertepe ziyareti* adı verilmiştir. Ziyaret olarak bilinen bu tepede bir ağaç, ağacın yanında da bir çeşme bulunmaktadır.

Söz konusu ziyaret yerinin, o bölgedeki *Borular, Koruköy, Altınca, Kılıçlar,* ve *Delice* köyleri tarafından ziyaret edildiği belirtilmektedir. Ziyaretçiler, Hıdrellez ve Nevruz bayramlarında ailecek bu tepeye gelirler. Gelirken imkanları ölçüsünde yanlarında kurbanlarını, yiyecek ve içeceklerini getirirler. Herkes getirdiği kurbanını kesip onun etiyle beraber getirdikleri yiyecekleri yiyerek şifalı olduğuna inandıkları çeşmeden su içerler. Bolluk ve bereket getirsin düşüncesiyle ziyaret edilen yere para atarlar. Sağlık ve mutluluk getirir inancıyla, ziyaretin toprağından yerler. Genç kızlar, kısmetlerinin açılması, işsizler de iş sahibi olabilmeleri için ağacın dallarına çaput (ip) bağlarlar. Ayrıca özellikle Haziran ayında olmak üzere Hızır-İlyas orucu tutanların tuttukları oruçları bu tepede açmayı makbul saydıkları verilen bilgiler arasındadır.

25- Şeyh Bahattin Bayram Dede Türbesi

Söz konusu türbe, Bahadun (Sarı Çubuk) köyünün kuzeydoğu tarafında bulunan mezarlığın içindedir. Türbede yatan Bayram Dede'nin, köyün kurucusu ve aynı zamanda köyün adını veren kişi olduğu kabul edilmektedir. Hakkında yeterli bilgi elde edilemeyen Şeyh Bahattin Bayram Dedenin, Horasan erenlerinden olduğu söyleniyor. Bayram Dedenin mezarı, ölümünden yaklaşık bir yıl sonra mezar kaldırma töreni yapıldıktan sonra demir parmaklıklarla çevrilmiş ve üzeri kubbe şeklinde kapatılarak türbe haline getirilmiştir.

Burasının, genellikle Bahadun köyü sakinleri tarafından ziyaret edildiği, köylülerin her türlü dilek ve isteklerinde buraya gelerek Şeyh Bahattin Bayram

---

[27] Özen, *Sivas Efsaneleri,* s.147,148.

Dede'nin maneviyatından himmet bekledikleri, özellikle gurbete gidenlerin yolculuklarının kazasız-belasız geçmesi için mutlaka burayı ziyaret ettikleri, yolculuk dönüşünde de köye sağ-salim ulaşmalarından dolayı, bir şükür ifadesi olarak tekrar buraya uğradıkları verilen bilgiler arasındadır. Ayrıca bunlara ilaveten derdine derman arayan hastaların, çocuk sahibi olmak isteyenlerin ve daha önceden adadıkları kurbanlarını burada keserek dilek tutup türbenin demir parmaklıklarına ip ve çaput bağlayanların da varlığından bahsedilmektedir.

26- Taş Kesilen Çoban

Köylülerden aldığımız bilgilere göre, *çatma yaylası*'na yakın bir köyde yaşayan bir çoban her sene sürüsüyle yaylaya çıkarmış. Aynı şekilde bir sene yaylaya çıkarken geceleyin -halk tarafından ziyaret olduğu söylenen- bir yerde konaklayıp ateş yakmış ve kendi kendine: *"Eğer burası gerçekten ziyaretse yaktığım bu ateş ben yayladan ininceye kadar sönmez. Şayet yayladan inerken bu ateşi görürsem yedi tane kurban keseceğim."* demiş. Günler geçip yayladan inme zamanı gelmiş. Çoban yaktığı ateşi unutmamış, ancak kendince ateşin söndüğünden eminmiş. Söz konusu yere geldiği zaman ateşin hala yanmakta olduğunu görmüş. Verdiği sözü hatırlamış, fakat yerine getirmek istememiş. Bunun üzerine olduğu yerde taş kesilmiş.[28] Bu olaydan sonra çevre köylüler tarafından buraya *taş kesilen çoban* adı verilmiş ve burası insanlar tarafından ziyaret edilir hale gelmiştir.

27- Üçler Tepesi

Karacaören nahiyesinin güneyinde bulunan bir tepedir. O çevrede burası, *Ahr-i Cibril tepesi* adıyla da bilinmektedir. Bu tepenin, bölgede yaşayanlar tarafından, sıkça ziyaret edildiği, özel gün ve gecelerde oruç tutanların, oruçlarını bu tepede açmayı tercih ettikleri belirtilmektedir. Bu bağlamda, adı geçen ziyaret yerine gitmek isteyenler, evden bir şeyler hazırlayıp ziyaret tepesine çıkarlar. Oruçlarını orada açarak yerler, içerler ve tekrar evlerine dönerler. Ayrıca adakta bulunanların, istekleri yerine geldiği zaman, bu ziyaret tepesine çıkarak orada kurban kestikleri ve orada bulunan ziyaretçilerle beraber yedikleri nakledilmektedir.

28- Üç Çam Ziyareti

Uzuntemür köyünün güneyindeki bir tepede üç tane çam vardır. Burası, o çevrede *üç çam ziyareti* olarak bilinmektedir. *Üç Çam*, çevredeki köylülerce kutsal kabul edilir. Daha çok Uzuntemür köylüleri olmak üzere Üç çam ziyareti Maden ve Borular köyleri tarafından da ziyaret edilir. Ziyaretçiler buraya genellikle haziran ayında baharın gelişini kutlamak için gelirler. Yanlarında getirdikleri kurbanları kesip şenlikler düzenleyerek eğlenirler.

29- Yeşil Söğüt Ziyareti

Altınca köyü sınırları içinde bulunan Şah tepesinin kuzey yakasında ve Hızırın çeşmesinin alt tarafında bir söğüt ağacı vardır. Halk tarafından Hızır (as) ın bu söğüt ağacının altında oturup dinlendiğine inanılmaktadır. Bu nedenle de insanlar

---

[28] Alıç, *İmranlı Folkloru,* s.27

burasını *yeşil söğüt ziyareti* şeklinde isimlendirmişlerdir. Söz konusu ziyaret yeri, o bölgedeki insanlar tarafından çeşitli amaçlar için ziyaret edilmektedir. Buraya gelen ziyaretçiler, her ne amaçla gelirlerse gelsinler bu ağacın dibinde oturup dua ederler. Bazılarının kurban kesip adak adayarak dilek tuttukları, dileklerinin gerçekleşmesi için de yeşil söğüdün dallarına ip, çaput, ve çocuk elbisesi parçası gibi şeyler bağladıkları ve bu şekilde istedikleri şeye ulaşacaklarına inandıkları belirtilmektedir.

30- Ziyaret Tepesi ve Çeşme Ziyareti (Kuzköy)

İlçenin doğusunda yer alan *Kuzköy* köyü sınırları içerisinde *ziyaret tepesi* ve *çeşme ziyareti* adı verilen iki tane ziyaret yeri bulunmaktadır.

Birincisine *ziyaret tepesi* adı verilmektedir ki, eteklerinde Kuzköy'ün kurulduğu dağın tepesindedir. Burada bir yatırın olduğuna inanılmaktadır. Tepede yattığına inanılan kişinin kimliği konusunda köylülerin verdiği bilgilerin dışında bilgiye rastlanmamıştır. Onlara göre bu şahıs, bölgenin manevî büyüklerinden biri olacağı gibi bir aile büyüğü olması da muhtemeldir. Köylüler tarafından burası *Ziyaret Tepesi* olarak bilinmektedir. Burada bulunan mezarın yakınında bulunan sudan buraya gelenler şifa niyetiyle içerler. O çevrede hakim olan inanca göre, bu ziyareti rüyasında gören kişi hemen burayı ziyaret etmelidir. Zira kabirde yatan kişinin, bu şekilde insanların rüyasında görünmekle o kişiyi yanına çağırdığına inanılır. Rüyasında görüp de burayı ziyaret etmeyenin başının beladan kurtulmayacağı inancı yaygındır. Ayrıca köylülerin, gurbete giderken ve gurbetten döndüklerinde de burayı ziyaret ettikleri belirtilmektedir.

İkincisi ise, köyün içinde bulunan ve *çeşme ziyareti* adıyla bilinen sudur. Söz konusu çeşmeden akan suyun kutsal olduğuna inanılır. Köy sakinlerinin verdiği bilgilerden, burada yaşayan insanların ulu olarak kabul ettikleri bazı taşlara, ağaçlara, sulara ve dağlara değer verip onları kutsadıkları, yılın belli zamanlarında da çoluk çocuk bu kutsal yerleri ziyaret ederek oralarda dua edip geri döndükleri, bazen de ihtiyaca binaen buralara gidenlerin olduğu, örneğin kuraklık olduğu zaman yağmur duasına çıkıldığı anlaşılmaktadır.[29] Ayrıca her yıl düzenli olarak mart ayının 7'si ile 17'si arasındaki bir günde köy meydanındaki çeşmeye gidilip evden getirilen börek ve çörek cinsinden lokmaların hep birlikte yendiği ve 17 mart sabahında ise, erkenden kalkılarak çeşme başına varılıp çeşmeden alınan suların sağlık, mutluluk, bereket getirmesi ve kısmet açması niyetiyle herkesin ve her şeyin üzerine serpildiği verilen bilgiler arasındadır. Bazı köy sakinleri, bu ziyaretlere 7-17 Mart tarihleri arasında gidilmesinin sebebini, peygamberlerin çoğunun bu tarihlerde doğmasına bağlamakta ve bu nedenle bu günlerde ziyaret ettiklerini belirtmişlerdir. Onlara göre bu ziyaretlerin bu zamanda yapılması aynı zamanda baharın gelişini karşılama amacı da gütmektedir.

Köylüler, eskiden bu iki ziyaretin daha çok ziyaret edildiğini, fakat günümüzde bu gibi kutsal yerleri ziyaret etme inancının eskiye nazaran zayıfladığını da belirtmektedirler.

---

[29] Demir, s. 107.